

USTAWA O JAWNOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO – GŁÓWNE ZAŁOŻENIA

KATARZYNA PARADOWSKA
APLIKANT ADWOKACKI
ROSICKI PURSKI I WSPÓLNICY ECDF
KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH
SPÓŁKA KOMANDYTOWA Z SIEDZIBĄ W POZNANIU

1. Zgłoszenia lobbingowe
Data ostatniej modyfikacji: 13-11-2017

2. Uzgodnienia
Data ostatniej modyfikacji: 10-01-2018

3. Konsultacje publiczne
Data ostatniej modyfikacji: 23-04-2018

4. Opiniowanie
Data ostatniej modyfikacji: 01-02-2018

5. Komitet Rady Ministrów do Spraw Cyfryzacji

6. Komitet do Spraw Europejskich

7. Komitet Ekonomiczny Rady Ministrów

8. Stały Komitet Rady Ministrów
Data ostatniej modyfikacji: 09-01-2018

9. Komisja Prawnicza

10. Rada Ministrów

11. Notyfikacja

11. Skierowanie projektu ustawy do Sejmu

CELE WPROWADZENIA USTAWY O JAWNOŚCI ŻYCIA PUBLICZNEGO

- ▶ Wzmocnienie transparentności polskiego państwa,
- ▶ Uporządkowanie dotychczasowych przepisów,
- ▶ Wprowadzenie nowych rozwiązań prawnych (nieznanych dotąd prawu),
- ▶ Wzmocnienie przejrzystości zarządzania państwem i jego majątkiem,
- ▶ Wzmocnienie kontroli władzy publicznej i osób ją sprawujących,
- ▶ Przeciwdziałanie korupcji.

PROPOZYCJA UCHYLENIA I ZMIAN DOTYCHCZASOWYCH UREGULOWAŃ

- ▶ Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
- ▶ Ustawa z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej,
- ▶ Ustawa z dnia 7 lipca 2005 roku o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa,
- ▶ Szereg zmian w innych ustawach.

ZASADY, ŚRDOKI I TRYB DOSTĘPU DO INFORMACJI PUBLICZNEJ

- ▶ Powielenie rozwiązań przyjętych w ustawie z dnia 6 września 2001 roku o dostępie do informacji publicznej,
- ▶ Zobowiązani do udzielania informacji będą:
 - ❑ Organy władzy publicznej,
 - ❑ Organy samorządów gospodarczych i zawodowych,
 - ❑ Podmioty reprezentujące Skarb Państwa,
 - ❑ Państwowe lub samorządowe osoby prawne albo osoby prawne samorządu terytorialnego, czy
 - ❑ Jednostki samorządu terytorialnego,
- ▶ Wyjątki od zasady: ochrona informacji niejawnych, przymusowa restrukturyzacja, tajemnice ustawowo chronione, ochrona prywatności osoby fizycznej, tajemnica przedsiębiorstwa.

- ▶ Udostępnienie informacji publicznej niezwłocznie, jednakże nie później niż w terminie 14 dni od dnia złożenia wniosku (w wyjątkowych sytuacjach – 30 dni i poinformowanie wnioskodawcy o powodach opóźnienia),
- ▶ Poszerzenie katalogu informacji stanowiących informację publiczną:
umorzenie/ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych, wydatki ze środków publicznych dokonywanych przy użyciu służbowych kart płatniczych, stan zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, dane z postępowań administracyjnych,
- ▶ Prawo wniesienia ponaglenia na nieterminowość działania,
- ▶ Zasada bezpłatności udostępnienia informacji publicznej, z zastrzeżeniem kosztów związanych ze sposobem udostępnienia lub koniecznością przekształcenia informacji na formę wskazaną we wniosku (obowiązek poinformowania wnioskodawcy o kosztach),
- ▶ Nałożenie na organy kolegialne władzy publicznej i inne organy kolegialne (np. samorządu) obowiązku utrwalania przebiegu swoich posiedzeń za pomocą urządzeń rejestrujących obraz i dźwięk.

REJESTR UMÓW CYWILOPRAWNYCH

Wprowadzono obowiązek prowadzenia jawnego, ogłaszanego w BIP lub na stronach internetowych podmiotu, rejestru umów cywilnoprawnych.

Obowiązek prowadzenia rejestru będzie spoczywał m.in. na:

- ▶ Jednostkach sektora finansów publicznych,
- ▶ Przedsiębiorstwach państwowych,
- ▶ Instytutach badawczych,
- ▶ Spółdzielniach mieszkaniowych,
- ▶ Spółkach zobowiązanych (spółki z udziałem ponad 20% Skarbu Państwa lub samorządu oraz ich spółki córki).

▶ Zaproponowany rejestr będzie obejmował takie dane jak:

- ❑ Identyfikator umowy nadany przez podmiot prowadzący rejestr,
- ❑ Datę zawarcia umowy,
- ❑ Dane dotyczące kontrahenta,
- ❑ Przedmiot umowy,
- ❑ Czas trwania umowy,
- ❑ Realną wartość umowy,
- ❑ Informację dotyczącą finansowania ze środków z UE,
- ❑ Tryb zawarcia umowy.

- ▶ Do rejestru będą wpisywane umowy cywilnoprawne, których skutkiem jest wydatkowanie środków pieniężnych w kwocie co najmniej 2.000,00 złotych,
- ▶ Rejestracja umowy w terminie 14 dni od dnia zawarcia lub dokonania zmian, umożliwienie przeszukiwania i sortowania rejestru,
- ▶ Wyjątki od zasady: ochrona informacji niejawnych, wybrane umowy z ustawy z dnia 29 stycznia 2004 roku – Prawo zamówień publicznych, spółki, w której udział Skarbu Państwa przekracza 20 %, bank państwowy, przedsiębiorstwo państwowe (z uwagi na tajemnicę przedsiębiorstwa) – w takim przypadku informacje o zawartych umowach przekazywane są do Szefa CBA,
- ▶ Osoba odpowiedzialna za prowadzenie, udostępnianie, aktualizowanie rejestru i współpracę z CBA – kierownik danej jednostki (zagrożenie karą pozbawienia wolności do lat 3),
- ▶ Sposób i tryb prowadzenia rejestru określi rozporządzenie do ustawy.

ZASADA JAWNOŚCI W PROCESIE STANOWIENIA PRAWA

- ▶ Wprowadzenie obowiązku prowadzenia odrębnego wykazu prac legislacyjnych Marszałka Sejmu i Senatu, który będzie obejmować projekty założeń projektów ustaw oraz projekty ustaw,
- ▶ Organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego będą prowadziły wykaz prac legislacyjnych obejmujący projekty uchwał,
- ▶ Udostępnienie wszystkich wykazów prac legislacyjnych w BIP danego podmiotu.

Zasady, tryb i kontrola prowadzenia lobbingu

- ▶ Projektowana ustawa definiuje takie pojęcia jak: lobbing, lobbing zawodowy, podmiot zaangażowany, lobbysta zawodowy,
- ▶ Prowadzenie prac zarówno w ramach lobbingu, jak i lobbingu zawodowego musi być zgłoszone na urzędowym formularzu do podmiotu prowadzącego prace nad projektem dokumentu,
- ▶ Będzie wymagane podanie danych o źródłach finansowania (oświadczenia składane pod rygorem odpowiedzialności karnej),
- ▶ Brak obowiązku zgłoszenia w przypadku, gdy projekt dokumentu organ skieruje do danego podmiotu w ramach konsultacji publicznych, które organ ma obowiązek przeprowadzić,
- ▶ Lobbing zawodowy może być wykonywany na podstawie umowy cywilnoprawnej dopiero po wpisie do rejestru lobbystów zawodowych,

- ▶ Zaproponowano wyższą opłatę za wpis do rejestru lobbystów zawodowych (z kwoty nie wyżej niż 100 złotych na kwotę nie wyższą niż 1.000,00 złotych),
- ▶ Celem wprowadzonej kwoty jest zapobieganie paraliżowi legislacyjnemu (zbyt duża łatwość wpisania się na listę lobbystów zawodowych),
- ▶ Po wniesieniu zgłoszenia lobbysta zawodowy będzie miał prawo uzyskiwania wszelkich informacji z zakresu procesu legislacyjnego w stosunku do projektu wobec którego wniósł zgłoszenie, przedstawić swoje stanowisko, opinię oraz propozycje rozwiązań,
- ▶ Organy władzy publicznej będą obowiązane do niezwłocznego udostępnienia w BIP informacji o działaniach podejmowanych wobec nich przez podmioty wykonujące działalność lobbingsową.

ŚRODKI UNIKANIA KONFLIKTU INTERESÓW PRZEZ OSOBY PEŁNIĄCE FUNKCJE PUBLICZNE

- ▶ Proponuje się utrzymanie dotychczasowych zakazów określonych w art. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne z jednoczesnym ich doprecyzowaniem,
- ▶ Wprowadzono ogólną zasadę unikania konfliktu interesów (bezstronniczość),
- ▶ Postuluje się w zakresie przedmiotowym, aby osoby pełniące funkcje publiczne nie mogły być także członkiem organu zarządzającego stowarzyszenia prowadzącego działalność gospodarczą, być likwidatorem, syndykiem lub zarządcą przymusowym w postępowaniu restrukturyzacyjnym, być pełnomocnikiem w spółce prawa handlowego,

- ▶ Ewentualne wątpliwości dotyczące łączenia funkcji ma wyjaśniać Komisja ds. Rozstrzygania Konfliktu Interesów powołania przez Prezesa Rady Ministrów,
- ▶ Ważna zmiana dotychczasowego art. 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne: Istniejący do tej pory zakaz (rok) dotyczący zatrudnienia u przedsiębiorcy lub wykonywania innych zajęć na jego rzecz został rozszerzony na okres do 3 lat. Zgodnie z tym zakazem osoby pełniące funkcje publiczne nie mogą być zatrudnione przed upływem 3 lat od zaprzestania zajmowania stanowiska lub pełnienia funkcji, jeżeli m. in. brały udział w wydawaniu rozstrzygnięć dotyczących bezpośrednio tego przedsiębiorcy, chyba, że uzyskają zgodę działającej przy Prezesie Rady Ministrów Komisji do spraw Rozstrzygania Konfliktu Interesów,
- ▶ Na przedsiębiorcę, który zatrudnił osobę wbrew zakazom, Szef CBA w drodze decyzji administracyjnej nakłada karę pieniężną w wysokości od 10 000 do 500 000 zł, a sąd w razie skazania funkcjonariusza za złamanie zakazu orzeka nawiązkę na rzecz Skarbu Państwa.
- ▶ Na osobę, która podejmuje się takiego zatrudnienia lub wykonuje inne odpłatne zajęcia u przedsiębiorcy, nakłada się karę grzywny, karę ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat dwóch.

Rejestr Korzyści

- ▶ Poszerzono katalog osób zobowiązanych do zgłaszania informacji do Rejestru Korzyści o radnych (gminy, powiatu, województwa),
- ▶ Termin 30 dni na zgłoszenie korzyści,
- ▶ Rejestr prowadzi Komisja Wyborcza,
- ▶ Ujawnienie informacji w Rejestrze Korzyści nie zwalnia z obowiązku złożenia przez osobę obowiązana oświadczenia majątkowego,
- ▶ Kara pozbawienia wolności do lat 5 za podanie nieprawdy lub zatajenie prawdy lub nieujawnienie korzyści.

OŚWIADCZENIA MAJĄTKOWE

- ▶ Opracowano całkowicie nowy wzór formularza oświadczenia majątkowego, który będzie stanowił załącznik do projektowanej ustawy,
- ▶ Wszyscy zobowiązani do złożenia oświadczenia majątkowego będą składać oświadczenie według jednego wzoru (również Ci, którzy złożyli już wskazane oświadczenie),
- ▶ Wszystkie oświadczenia majątkowe będą jawne i publikowane w BIP, poza oświadczeniami funkcjonariuszy służb, przechowywane przez okres 6 lat,
- ▶ Zakres przedmiotowy oświadczeń majątkowych poszerzono o informacje dotyczące m.in. ustroju majątkowego między małżonkami, posiadanych polis ubezpieczeniowych, informacji dot. możliwości dysponowania zasobami finansowymi innych podmiotów, a także transakcji majątkowych przeprowadzanych między kolejnymi oświadczeniami majątkowymi,

Rozszerzono katalog osób obowiązanych do złożenia oświadczenia majątkowego m.in. o:

- ▶ Osoby pełniące funkcje prezesa, członka zarządu i rady nadzorczej, prokurenta w spółkach zobowiązanych,
- ▶ Osoby uczestniczące w procesie udzielania zamówień publicznych,
- ▶ Osoby uczestniczące w procesie prywatyzacji,
- ▶ Osoby sprawujące funkcje kierownicze w instytucjach samorządu terytorialnego,
- ▶ Osoby sprawujące funkcje członków zarządów i rad nadzorczych powszechnych towarzystw emerytalnych,
- ▶ Pracowników Policji, straży miejskiej, notariuszy, syndyków, członków KNF.

- ▶ Obowiązek złożenia oświadczenia w terminie 30 dni w związku z objęciem funkcji, następnie corocznie i w związku z opuszczeniem funkcji,
- ▶ Możliwość korekty oświadczenia (prawo to wygasa z chwilą wszczęcia kontroli),
- ▶ Szef CBA będzie mógł wezwać w każdym czasie do złożenia oświadczenia majątkowego każdą osobę pełniącą funkcję publiczną,
- ▶ Szef CBA będzie mógł również wezwać do złożenia oświadczenia majątkowego członków zarządu spółki zobowiązanej nieobjętych obowiązkiem złożenia oświadczenia majątkowego,
- ▶ Zaostrzanie przepisów karnych dotyczących podania nieprawdy, zatajenia prawdy lub niezłożenia oświadczenia majątkowego (z 3 do 5 lat pozbawienia wolności).

INSTYTUCJA „SYGNALISTY” – ZASADA I ŚRODKI OCHRONY

Sygnalista – osoba lub przedsiębiorca, których współpraca z wymiarem sprawiedliwości polegająca na zgłoszeniu informacji o możliwości popełnienia przestępstwa przez jego pracodawcę, czy inny podmiot, z którym jest związany jakimkolwiek stosunkiem umownym, może niekorzystnie wpłynąć na jego sytuację życiową, zawodową, materialną.

- ▶ Ochrona prawna sygnalisty będzie ściśle związana z faktem nadania takiego statusu przez prokuratora (po odebraniu zeznań),
- ▶ Zgłoszenie powinno dotyczyć jednego z przestępstw określonych w Kodeksie Karnym, m.in. przekupstwo, płatna protekcja, udział w zorganizowanej grupie przestępczej, oszustwo, pranie brudnych pieniędzy, wyrządzenie szkody w obrocie gospodarczym, łapownictwo.

- ▶ Przyznanie statusu będzie uprawniało sygnalistę do żądania od Skarbu Państwa zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w związku z poniesionym przez niego skutkiem dokonanego zgłoszenia wiarygodnej informacji, a w przypadku skazania sprawcy sąd będzie mógł orzec nawiązkę na rzecz sygnalisty lub na rzecz prowadzonego przez niego przedsiębiorstwa,
- ▶ Ochrona sygnalisty przed zwolnieniem z pracy i zmianą warunków pracy i płacy (wymagana zgoda prokuratora do takich zmian), a także ochrona innych stosunków umownych (np. o współpracę),
- ▶ Odszkodowanie od rozwiązującego lub zmieniającego umowę za rozwiązanie bądź zmianę umowy bez zgody prokuratora,
- ▶ Ochrona sygnalisty także po zakończeniu postępowania przygotowawczego lub postępowania karnego (1 rok).

ŚRODKI PRZECIWDZIAŁANIA PRAKTYKOM KORUPCYJNYM

Ustawa o jawności życia publicznego nakłada obowiązek na osoby kierujące jednostkami sektora publicznego oraz na co najmniej średnich przedsiębiorców przygotowania i stosowania wewnętrznych procedur antykorupcyjnych. Wewnętrzne procedury antykorupcyjne powinny w szczególności:

- ▶ nie dopuszczać do tworzenia w przedsiębiorstwach tak zwanych „funduszy korupcyjnych”, z których finansowane są korzyści majątkowe,
- ▶ wymagać zapoznania osób zatrudnianych z zasadami odpowiedzialności karnej za korupcję,
- ▶ wymagać umieszczania w zawieranych umowach klauzul, stanowiących, że żadna część wynagrodzenia z tytułu wykonania umowy nie zostanie przeznaczona na pokrycie kosztów udzielania korzyści majątkowych i osobistych,
- ▶ służyć opracowaniu kodeksu etycznego instytucji lub przedsiębiorstwa, jako deklaracji odrzucającej korupcję,
- ▶ określać wewnętrzne procedury i wytyczne dotyczące otrzymywanych prezentów i innych korzyści przez pracowników,
- ▶ określać sposób informowania właściwych organów o propozycjach korupcyjnych.

- ▶ W przypadku, kiedy osobie działającej w imieniu lub na rzecz przedsiębiorcy prokurator postawi zarzut korupcyjny, CBA będzie mogło przeprowadzić kontrolę procedur antykorupcyjnych u przedsiębiorcy,
- ▶ Jeżeli ich nie było lub były pozorne, Szef CBA skieruje wniosek do prezesa UOKiK o nałożenie kary na przedsiębiorcę w wysokości od 10 tys. do 10 mln zł (w przypadku ukarania – brak możliwości uzyskania zamówienia publicznego),
- ▶ W przypadku, kiedy osobie pracującej w jednostce sektora finansów publicznych postawiony zostanie zarzut korupcyjny, CBA będzie mogło przeprowadzić kontrolę procedur antykorupcyjnych w tejże jednostce,
- ▶ Jeżeli ich nie było lub były pozorne, Szef CBA skieruje wniosek do sądu o ukaranie kierownika jednostki grzywną.

DZIĘKUJĘ ZA
UWAGĘ!